

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 1/2020-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Ľuboša Szigetiho a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Fecil'akom, Jesenná 8, Prešov, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 19/2018 zo 17. apríla 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 Co 214/2013 z 1. decembra 2016, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. augusta 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20

ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 19/2018 zo 17. apríla 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 214/2013 z 1. decembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) ako vlastníkom pozemku, ktorý sa nachádza v katastrálnom území mesta Prešov, proti žalovaným ako vlastníkom stavby postavenej na pozemku vo vlastníctve sťažovateľa domáhal náhrady za obmedzovanie vlastníckeho práva stavbou bytového domu.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 C 209/2011 z 11. júla 2013 (ďalej len „rozsudok z 11. júla 2013“) žalobu sťažovateľa zamietol a zároveň mu uložil povinnosť nahradiť trovy konania. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 23. septembra 2013 odvolanie. Krajský súd pred rozhodnutím o odvolaní konanie prerušil uznesením sp. zn. 6 Co 214/2013 z 2. februára 2016 do rozhodnutia ústavného súdu o návrhu krajského súdu z 28. septembra 2015 na začatie konania o súlade § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“). Ústavný súd o návrhu krajského súdu rozhodol uznesením sp. zn. PL. ÚS 14/2016 zo 7. decembra 2016 tak, že návrh krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnený.

4. Krajský súd následne rozsudkom rozhodnutie prvoinštančného súdu vo veci samej potvrdil ako vecne správne a vo výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že sťažovateľa zaviazal nahradiť trovy prvostupňového aj odvolacieho konania. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením, ktorým ho odmietol ako procesne neprípustné.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že zriadením vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov nedošlo k vyrovnaníu vzťahov medzi vlastníkom neoprávnenej stavby, teda žalovanými, a vlastníkom pozemku, teda sťažovateľom, v tom smere, aby „*mali žalovaní právo užívať pozemok sťažovateľa bez poskytnutia primeranej náhrady počas trvania obmedzenia. Špeciálny právny predpis citovaným ustanovením iba zamedzuje vysporiadať právny vzťah podľa ust. § 135c ods. 1 ObčZ, odstránením stavby na náklady vlastníka stavby.*“.

6. Podľa názoru sťažovateľa je nesprávny názor všeobecných súdov v tejto veci, že sťažovateľ má trpieť bezplatné užívanie jeho pozemku žalovanými, a to na základe § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov, čo by znamenalo, že sťažovateľ môže byť obmedzený zo zákona, čo je v rozpore s čl. 20 ods. 4 ústavy a čl. 11 ods. 4 listiny, keďže sťažovateľ môže byť obmedzený iba na základe zákona. K veci sťažovateľ uvádza, že v tomto konaní sa nedomáhal jednorazovej náhrady za zriadené vecné bremeno, ako to nesprávne uviedli konajúce súdy, s tým, že jeho nárok je premlčaný, ale domáhal sa náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, a to za vymedzené časové obdobie. Súdy tak nesprávne posudzovali to, čo nebolo predmetom tohto konania. Sťažovateľ sa v predmetnom konaní domáhal náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom v prospech žalovaných, na základe ktorého je obmedzený v užívaní parcely [REDACTED] bytovým domom vo vlastníctve žalovaných, v období od 8. septembra 2009 do 7. septembra 2011.

7. Sťažovateľ ďalej uviedol, že pri nedostatku inej právnej úpravy za vzniknuté zákonné vecné bremená by právo na náhradu bolo možné odvodiť aj zo všeobecne uznávaných právnych princípov, resp. priamo odvolaním sa na čl. 11 ods. 4 listiny.

8. Podľa sťažovateľa je nesporné, že vlastníkovi pozemku náhrada za nútené obmedzovanie vlastníckeho práva patrí v zmysle ochrany základných práv a slobôd. Keďže sťažovateľ ako vlastník pozemku pod bytovým domom bol obmedzený v jeho užívaní, má právo požadovať od žalovaných ako spoluvlastníkov bytového domu opakované platby za nútené obmedzenie vlastníckeho práva v danom čase. Iný výklad by bol v rozpore s čl. 20 ods. 4 ústavy a s čl. 1 dodatkového protokolu.

9. Podľa sťažovateľa ak nie je nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom upravený inak (rozhodnutím alebo zákonom), právo dotknutého vlastníka na náhradu sa nemôže premlčať úplne, ak vecné bremeno trvá, premlčať sa môžu jedine jednotlivé čiastkové náhrady za konkrétne dni, keď boli jeho vlastnícke práva obmedzené. Sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva za vymedzené časové obdobie premlčaný nie je, a preto krajský súd nemohol potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu premlčania s poukazom na to, že posudzoval jednorazovú náhradu, a nie uplatnený nárok za vymedzené časové obdobie.

10. Sťažovateľ zastáva názor, že nútené obmedzenie vlastníckeho práva nie je možné uplatniť v súkromnom záujme a bez primeranej náhrady, keďže by to bolo v rozpore s čl. 20 ods. 4 ústavy, čl. 11 ods. 4 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu.

11. Sťažovateľ v rámci argumentácie poukázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 2 Cdo 438/2013 z 30. októbra 2014, sp. zn. 4 M Cdo 2/2014 z 23. apríla 2015), v ktorých najvyšší súd v obdobných právnych veciach rozhodol odchyľne.

12. Napadnutý rozsudok krajského súdu je podľa názoru sťažovateľa arbitrárny a zjavne neodôvodnený, keďže interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem krajským súdom je zjavne protirečivá, popiera pravidlá formálnej a právnej logiky a je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Keďže právne závery krajského súdu sú podľa názoru sťažovateľa v extrémnom nesúlade so zákonom, je napadnutý rozsudok v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Sťažovateľ uviedol, že z dôvodu rozdielneho rozhodovania všeobecných súdov spadajúcich pod pôsobnosť krajského súdu oproti iným všeobecným súdom v otázke obmedzenia vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom podal predsedovi občianskoprávneho kolégia krajského súdu návrh na zjednotenie výkladu zákona. Občianskoprávne kolégium následne prijalo stanovisko v znení:

„Zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) predpokladá

pozemkové úpravy a v rámci nich definitívne vyriešenie obmedzení vlastníkov zastavaných pozemkov verejnoprospešnými stavbami.

Do času pozemkovej úpravy zákon v prípade, že ku dňu účinnosti niet iného práva, zriaďuje vecné bremeno, vo vzťahu ku ktorému sa náhrada priznáva podľa všeobecných právnych predpisov. Berúc zreteľ na to, že

Ide o dočasné opatrenie

Jednorazová náhrada vychádza z doby po neobmedzený čas,

Že sa cena za užívanie nehnuteľnosti môže na trhu meniť,

Spravodlivému usporiadaniu veci zodpovedá opakujúca náhrada len za skutočnú dobu trvania obmedzenia:“

14. Z uvedeného vyplýva, že došlo k zmene právneho názoru krajského súdu namiesto dosiaľ presadzovanému názoru o jednorazovosti náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom a krajský súd sa priklonil k názoru o opakujúcich sa platbách primeranej náhrady počas trvania obmedzenia. Skutočnosť, že právny názor krajského súdu je v súčasnosti prekonaný, reflektuje aj časovo neskôr vydané uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Co 30/2017 z 27. apríla 2018 v obdobnej právnej veci, ktorým krajský súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 50 C 177/2013-573 z 13. apríla 2016, ktorým bola žaloba zamietnutá z dôvodov jednorazovosti náhrady a z dôvodu premlčania uplatneného nároku. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd v danom prípade na prejednávanú vec priamo aplikoval právny názor vyplývajúci z nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015, s čím sa sťažovateľ v plnej miere stotožňuje.

15. V danej veci naopak podľa sťažovateľa došlo postupom všeobecných súdov, ktoré rozhodovali o sťažovateľom uplatnenom nároku, k porušeniu jeho práva na pokojné užívanie majetku vyplývajúceho z čl. 1 dodatkového protokolu, keďže sťažovateľovi nebola poskytnutá ochrana pred porušením princípu právnej istoty. Krajský súd nevzal do úvahy konzistentnú judikatúru vo veciach náhrady za zákonom zriadené vecné bremeno, podľa ktorej má dotknutý vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno, nárok na opakované platby primeranej náhrady počas trvania takéhoto obmedzenia.

16. S poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12. októbra 2016 sťažovateľ zdôrazňuje, že primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva môže mať aj povahu opakujúceho sa plnenia. Na základe uvedeného sťažovateľ zastáva názor, že ním uplatnený nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva z dôvodu nemožnosti užívať pozemok v jeho vlastníctve, na ktorom stojí stavba bytového domu, bol krajským súdom posúdený ústavne nekonformným spôsobom.

17. Sťažovateľ poukazuje na to, že bol obmedzený proti svojej vôli, pričom *„v zmysle článku 20 ods. 4 Ústavy SR, ako aj čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. To je zjavné aj zo skutočností, že ani Listina základných práv a slobôd, ani platná Ústava Slovenskej republiky, s núteným obmedzením vlastníckeho práva v súkromnom záujme výslovne nepočíta.“*

18. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu boli porušené jeho základné práva garantované v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ si zároveň uplatňuje úhradu trov konania.

19. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 (ďalej len „rozvrh práce ústavného súdu“) na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. Ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 1550/2018 bola pridelená sudcovi spravodajcovi Mojmirovi Mamojkovi, ktorý je v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce ústavného súdu členom tretieho senátu, ktorý pracuje v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Peter Straka a Martin Vernarský.

20. Sudca tretieho senátu ústavného súdu Peter Straka oznámil predsedovi ústavného súdu dôvod vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1550/2018, pretože v nej bol činný ako sudca odvolacieho súdu. Uznesením ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 144/2019 z 20. novembra 2019 bol sudca Peter Straka vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie vo veci tejto ústavnej sťažnosti. Podľa čl. III bodu 1 písm. c) rozvrhu práce ústavného súdu vylúčeného člena tretieho senátu zastupuje člen druhého senátu a podľa písm. d) tohto bodu z rozhodovania vylúčeného vekom staršieho člena senátu zastupuje vekom starší člen senátu určený podľa písm. c). Vzhľadom na uvedené senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa v takom zložení, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

21. Podľa čl. 124 ústavy Ústavný súd Slovenskej republiky je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

22. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

23. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

24. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

25. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

26. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

27. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo užívať svoj majetok.

III.

Právne posúdenie

28. Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu. Podľa sťažovateľa krajský súd a najvyšší súd svojimi rozhodnutiami porušili ním označené základné práva garantované ústavou a listinou, ako aj práva garantované dohovorom a dodatkovým protokolom ústavne nekonformnou interpretáciou a aplikáciou právnych noriem, ako aj nedostatočným odôvodnením svojho rozhodnutia.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

29. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa posudzoval, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú, a v tejto súvislosti skúmal predovšetkým možnosť preukázania príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základnými právami upravenými v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľ v sťažnosti

namietal. V nadväznosti na to posudzoval opodstatnenosť námietok sťažovateľa smerujúcich proti kľúčovým častiam odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu z hľadiska ich ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti. Ústavnému súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že ústavná sťažnosť sťažovateľa smerujúca proti identickému rozsudku krajského súdu bola odmietnutá ako neprípustná uznesením sp. zn. II. ÚS 124/2017 zo 14. februára 2017, keďže v tom čase bolo sťažovateľom už podané dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Uvedené rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

30. Ešte pred posúdením námietok sťažovateľa ústavný súd považoval za žiaduce poukázať na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej opakovane poukazuje na to, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je určená princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

31. Z toho vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň

by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

32. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

33. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamenujú právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ich účelovo chápať tak, že ich naplnením je len víťazstvo v takomto spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

34. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu. Krajský súd v napadnutom rozsudku vyslovil právne názory, v zmysle ktorých je sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva jednorazový, premlčiva sa v trojročnej premlčacej lehote a že si ho mohol uplatniť len ten vlastník pozemku, ktorý bol jeho vlastníkom v čase nadobudnutia účinnosti zákona o vlastníctve bytov. Podľa názoru sťažovateľa ním uplatnený nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva z dôvodu nemožnosti užívať pozemok č. 1506, na ktorom stojí stavba bytového domu vo vlastníctve žalovaných za obdobie od 8. septembra 2009 do 7. septembra 2011, premlčaný nie je a nejde o jednorazovú náhradu, ale o opakujúce sa platby primeranej náhrady za obmedzenie užívania dotknutého pozemku počas trvania núteného obmedzenia. Podľa sťažovateľa premlčať sa môžu jedine jednotlivé čiastkové náhrady za konkrétne dni, počas ktorých bolo vlastnícke právo obmedzené.

35. Argumenty uvedené v odôvodnení rozsudku krajského súdu, ktoré viedli odvolací súd k rovnakým právnym záverom, aké vyslovil súd prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsudku, že v danej veci ide o finančnú náhradu za vznik vecného bremena, ktoré je jednorazovou náhradou, a že nárok vo forme náhrady peňažného plnenia za užívanie nehnuteľnosti je nepochybne právom majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu, sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a nesignalizujú, že napadnutým rozsudkom krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rovnako považuje ústavný súd za ústavne udržateľný právny názor krajského súdu, že vznesenie námietky premlčania žalovanými nie je v rozpore s dobrými mravmi, poukazujúc na skutočnosť, že sťažovateľ v čase kúpy pozemku (v roku 2007) musel vedieť, že kupuje nehnuteľnosť (postavená v roku 1973), na ktorej je zriadené zákonné vecné bremeno, z ktorého sú oprávnení žalovaní, voči ktorým od nadobudnutia účinnosti zákona o vlastníctve bytov začala plynúť premlčacia doba pre uplatnenie nároku z titulu náhrady zo zákonného vecného bremena.

36. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so záverom krajského súdu (resp. okresného súdu ako prvoinštančného súdu) nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

37. Ústavný súd ďalej pripomína, že jeho primárnou úlohou v konaniach o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom miestne zodpovedný všeobecný súd. Výklad právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu je ústavne akceptovateľný alebo či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu.

38. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery obsiahnuté v rozsudku krajského súdu, ktorý je dostatočne odôvodnený. Pretože

namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

39. Je potrebné uviesť, že sťažovateľ sa na ústavný súd obrátil už viackrát, pričom napadnuté rozhodnutia, proti ktorým sťažnosti smerovali, boli založené v podstate na rovnakom právnom názore, aký vyslovil krajský súd v napadnutom rozsudku. Sťažnosti sťažovateľa boli odmietnuté ako zjavne neopodstatnené, a to uzneseniami sp. zn. I. ÚS 1/2012, sp. zn. II. ÚS 501/2011, sp. zn. II. ÚS 506/2011, sp. zn. III. ÚS 13/2010, sp. zn. IV. ÚS 227/2012, sp. zn. I. ÚS 474/2013, II. ÚS 323/2017, IV. ÚS 390/2018, v ktorých ústavný súd formuloval svoje právne závery a na ktoré ústavný súd odkazuje.

40. Rovnaké závery napokon vyplývajú aj z aktuálnych rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré sú odrazom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít tak, ako to vyžaduje princíp právnej istoty vyjadrený v čl. 2 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje najmä na zjednocujúci záver najvyššieho súdu uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2016 ako rozhodnutie pod č. 73 (odvoláva sa naň aj krajský súd vo svojom rozhodnutí), v ktorom sa uvádza:

„Právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona (1. septembra 1993). Z predmetného ustanovenia nevyplýva ďalšiemu vlastníkovi zaťaženého pozemku právo na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckych práv“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 49/2014 zo 14. apríla 2016).

41. Ústavný súd vo vzťahu k množstvu rozhodnutí všeobecných súdov a ústavného súdu, ktorými sťažovateľ odôvodňuje svoju sťažnosť, uvádza, že právne názory v nich vyjadrené nie je možné aplikovať na vec preskúmanú v tomto konaní, pretože nejde

o skutkovo a právne totožné veci a mnohé citácie z týchto rozhodnutí sú iba vytrhnuté z kontextu celého rozhodnutia.

42. Na právnych záveroch krajského súdu nič nemení ani nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12. októbra 2016, v ktorého výroku (bod 1 výroku) sa uvádza, že *«Ustanovenia § 10 ods. 5 druhá, tretia a štvrtá veta, § 10 ods. 9, § 10 ods. 10 prvá a tretia veta a § 10 ods. 12 prvá, druhá a štvrtá veta zákona č. 657/2004. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov rozsahu, v akom sa v týchto ustanoveniach používa slovo „jednorazová“ v slovnom spojení „primeraná jednorazová náhrada“ nie sú v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»*. Nemožno totiž stotožňovať právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“), ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov, keďže upravuje rozličné právne situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t. j. od nadobudnutia účinnosti zákona 1. septembra 1993.

43. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že medzi rozsudkom krajského súdu a obsahom sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

44. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, v ktorom namietal, že krajský súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, a tiež argumentoval (rovnako ako v ústavnej sťažnosti, pozn.), že odvolací súd zastáva nesprávny právny názor, že sťažovateľ má strpieť bezplatné užívanie jeho pozemku žalovanými, keďže dochádza k obmedzovaniu jeho vlastníckeho práva zo zákona, nie na základe zákona. Uviedol, že sa nedomáha jednorazovej náhrady za zriadené vecné bremeno, ale náhrady za nútené obmedzovanie vlastníckeho práva za vymedzené časové obdobie a tento nárok nepovažuje za premlčaný.

45. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu dospel k názoru, že argumenty uvedené v jeho odôvodnení, ktoré viedli dovolací súd k odmietnutiu dovolania ako procesne neprípustného, poukazujú na skutočnosť (relevantnú vzhľadom na argumenty sťažovateľa predložené v ústavnej sťažnosti), že z predloženého spisového materiálu žiadnym spôsobom nevyplýva, že súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutia náležite neodôvodnili a že nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, sú podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizujú, že uznesením najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

46. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého dovolacieho rozhodnutia, ktoré je dostatočne odôvodnené. Pretože namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu.

47. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu a rozsudkom krajského súdu

48. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu a rozsudkom krajského súdu odvíja od namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nedospel k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol, celkom prirodzene konštatuje, že v takom prípade nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označených vlastníckych práv.

49. Na základe uvedeného ústavný súd aj v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

50. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu